

Toelichting op het kerkenraadsbesluit inzake homoseksualiteit en onze gemeente

Inleiding

Precies een jaar geleden begonnen wij als kerkenraad aan onze bezinning op het thema homoseksualiteit. Bewust kozen we voor een langdurig gesprek in de beslotenheid van onze kerkenraad, wetend dat dit thema gevoeligheden met zich meebrengt die vragen om veiligheid en vertrouwen. We kunnen u zeggen: gedurende vele vergaderingen hebben we in een goede sfeer en verstandhouding onze gesprekken kunnen voeren. Er was openheid en respect.

We hebben ons verdiept in het thema homoseksualiteit aan de hand van de Bijbelteksten die erover gaan en boeken en artikelen die erover geschreven zijn. Het voert te ver om van dat alles nu gedetailleerd verslag te doen. Wel willen wij een aantal kernmomenten uit onze bezinning naar voren brengen.

Bezinning binnen de kerkenraad

1) Dat begint al met de vraagstelling. Bij een onderwerp als dit ben je geneigd om te vragen: homoseksualiteit – wat vinden we daarvan? En voor je er erg in hebt wordt het een kwestie waar wij (als hoofdzakelijk heteroseksuele mensen) een standpunt, zo niet een oordeel over moeten hebben. Het gevaar daarvan is dat daarmee over het hoofd gezien wordt dat het om *medemensen* gaat, en dan niet alleen om hun gedrag, maar om hun identiteit, wie zij zijn. Dat besef maakt voorzichtig. En het brengt ons ook bij een ander soort Bijbelgedeeltes; gedeeltes die misschien niet direct over homoseksualiteit gaan, maar wel over de omgang met elkaar binnen de gemeente van Christus. Dus in plaats van alleen te focussen op de vraag: wat vinden wij van homoseksualiteit? hebben we ook vooral veel gesproken over de vraag: wat zijn wij voor gemeente? Hoe willen wij omgaan met mensen die anders zijn? Wat betekent gastvrijheid en veiligheid als het gaat om homo's en lesbiennes binnen de kerk?

2) Een tweede kernmoment is geweest wat de bijbel zegt over homoseksualiteit. De eerste ontdekking die we deden was wel dat je met de bijbel in de hand niet zomaar tot een duidelijk standpunt kunt komen. Als dat zo was, dan hadden we er ook geen jaar mee bezig hoeven te zijn. Het bleek dat er veel van af hangt hoe je de Bijbelteksten over homoseksualiteit leest. Wat is de context waarin zij geschreven zijn? En wat heeft dat vervolgens te zeggen over homoseksualiteit anno nu? Ook over dit punt kunnen we nu niet volledig zijn. Belangrijk is dat de meeste Bijbeluitleggers het erover eens zijn dat het in de betreffende Bijbelteksten gaat om homoseksueel *gedrag*, in veel gevallen zelfs door heteroseksuele mannen (denk aan de mannen van Sodom). Soms had dit onder de Israël omringende volken zelfs een cultische functie; een vorm van tempelprostitutie dus.

Ook kunnen we ervan uitgaan dat relaties van liefde en trouw tussen twee mensen van hetzelfde geslacht in vroeger tijden niet behoorden tot de normale maatschappelijke orde. Sterker nog: meestal zal het op geen enkele manier tot de mogelijkheden behoord hebben om in het openbaar een homoseksuele liefdesrelatie aan te gaan. Meestal kostte je dat je leven. De enige manier om toch homoseksuele gevoelens en begeerten te uiten was d.m.v. geweld of in het geniep. In het eerste geval spreek je dan van verkrachting, in het tweede geval van overspel. Allebei praktijken die uiteraard afgekeurd worden in de bijbel. En daarin onderschrijven wij de Bijbel alleen maar!

Dus: twee hoofdpunten uit onze bezinning binnen de kerkenraad: We denken niet alleen na over wat *wij* nu van homoseksualiteit vinden. Het stelt ons evenzeer voor de vraag hoe wij als christelijke gemeente omgaan met broeders en zusters in ons midden die homoseksueel zijn. Welke ruimte is er voor hen? En moeten wij als kerk voorwaarden stellen voor hun gedrag?

En het tweede hoofdpunt: De bijbel wijst niet direct een duidelijke weg ten aanzien van homoseksuele relaties van liefde en trouw, waarin respect, vrijheid en gelijkheid de basis vormen. En dat is nu wel waar het vandaag de dag om gaat.

Groothuisbezoeken

Na ruime bezinning binnen de kerkenraad werd het tijd om de gemeente er concreet bij te betrekken. Dat hebben we gedaan d.m.v. de groothuisbezoeken. Op die avonden hebben we gesproken over de concrete mogelijkheden die er binnen onze gemeente dienen te zijn, t.a.v.: homo's aan het avondmaal, in het ambt; het zegenen van homorelaties en de doop van kinderen in een homorelatie. Als kerkenraad kijken we positief terug op de gesprekken. Tijdens de avonden was er openheid en respect voor elkaar en voor de verschillende geluiden die er klinken. We vonden het dan ook jammer dat niet alle avonden even goed bezocht waren. Ongetwijfeld heeft dat voor een deel te maken met de gevoeligheid van het thema en de angst voor meningsverschillen.

En die verschillen zijn er. Enerzijds klinkt het geluid: 'natuurlijk moet er ruimte zijn voor homo's en lesbiennes die trouwen; zij mogen net als ieder ander hun plek innemen binnen onze gemeente, ook als ambtsdrager, ook in het gebruik van de sacramenten, ook in de zegen over hun relatie.' Anderzijds klinkt het geluid: 'homo's en lesbiennes mogen uiteraard hun plek innemen binnen onze gemeente, maar wij zien vanuit de bijbel geen ruimte voor een homoseksuele relatie. Over zo'n relatie kan geen zegen gegeven worden.'

Grofweg zijn dit de uitersten die doorklonken in de gesprekken. En tussen deze twee uitersten, zitten ook mensen die zeggen: homo's met een relatie mogen wel aan het avondmaal, en mogen ook ambtsdrager worden, maar een officiële viering van liefde en trouw waarbij hun relatie gezegend wordt, gaat een stap te ver.

Ten aanzien van de doop van kinderen uit homoseksuele relaties bestaat ook verschil. Zij die de doop benaderen vanuit de onvoorwaardelijke liefde van God voor een mens, vinden dat de relatie van de ouders geen belemmering mag vormen voor de doop van een kind. Maar wanneer je nadrukkelijker denkt vanuit de rol van de ouders, hun geloof in God dat zij aan hun kind hebben mee te geven en hun christelijke levenswandel, dan vormt voor sommigen de homoseksuele relatie van de ouders een belemmering voor de doop van hun kind.

Hoe kunnen wij samen verder?

Als kerkenraad zijn we geroepen om hier gelovig, wijs en liefdevol een weg in te zoeken. De vraag waar het om gaat is: hoe kunnen wij als pluriforme gemeente met elkaar verder op dit punt? Het is goed om ons te realiseren dat er niet een *eenduidig standpunt* bestaat waar iedereen zich in kan vinden. Daarvoor is het thema te complex. En bovendien kan een eenduidig standpunt al te snel tot verdeeldheid leiden, want: of je bent het ermee eens, of niet. Waar we dus vooral naar op zoek moeten, is een *ruimte* waarin verschillen kunnen bestaan en waarin we elkaar weten vast te houden en te verdragen.

Ruimte is dus een sleutelwoord. Het is een mooi woord, want ruimte betekent dat een ieder met zijn persoonlijke opvatting serieus genomen wordt. Je valt niet buiten de boot als je net wat anders denkt

of vindt. Tegelijk vraagt het ook nogal wat. Het vraagt een bepaalde mate van volwassenheid en liefde om iemand die anders denkt of doet te aanvaarden als medebroeder of –zuster.

De homo als medegelovige

De vraag is nu: welke ruimte ziet de kerkenraad t.a.v. *homoseksualiteit binnen onze gemeente*? Als vertrekpunt voor haar bezinning heeft kerkenraad gekozen om te spreken over homo's en lesbiennes als medemensen en als medegelovigen. Niet het feit dat hij/zij homoseksueel is staat voorop en is bepalend. En dat geldt binnen de gemeente van Christus temeer omdat we geloven dat wij in de doop een nieuwe identiteit hebben ontvangen: 'Niet meer ik leef, maar Christus leeft in mij' (Gal.2,20).

Daarin ligt de essentie van ons christelijk geloof. In de gemeente van Christus die de doop heeft ondergaan, benaderen we elkaar principieel als mensen die door God de Vader als kinderen zijn aangenomen. Van dit wonder leven wij. En volgens het Nieuwe Testament heeft deze nieuwe identiteit in Christus verstrekkende gevolgen voor onze omgang met elkaar: 'Aanvaard elkaar, zoals Christus u aanvaard heeft' (Rom.15:7). Met deze opdracht zet het Evangelie ons ertoe aan om elkaar lief te hebben en de eenheid te zoeken (beeld van het lichaam). Bovendien blijken door deze nieuwe identiteit allerlei diepgewortelde (maatschappelijke) onderscheidingen weg te vallen. Paulus schrijft in Gal.3:26-28: 'Want door het geloof en in Christus Jezus bent u allen kinderen van God. U allen die door de doop één met Christus bent geworden, hebt u met Christus omkleed. Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen – U bent allen één in Christus Jezus.'

Is een homoseksuele relatie per definitie zondig?

De vraag is natuurlijk of we dan niet meer kritisch naar iemands manier van leven mogen kijken? Wordt zo niet alles bedekt met de mantel der liefde? Dat kan nooit de bedoeling zijn in de kerk van Christus. Juist de kerk is de plek waar het kwade en het zondige bij de naam genoemd moet worden en waar we leren om steeds weer in de spiegel te kijken. Maar daarmee komen we bij de lastigste vraag rondom het thema homoseksualiteit, te weten: Is een homoseksuele relatie in zichzelf een zonde?

Als die vraag met 'ja' beantwoord wordt, dan zijn we snel klaar: dan mag daar geen enkele ruimte voor zijn binnen de gemeente van Christus, ook niet aan het heilig Avondmaal. Daar is geen plek voor mensen die willens en wetens de zonde dienen en Christus ongehoorzaam zijn. Als de vraag met 'nee' beantwoord wordt, dan zijn we ook snel klaar: dan vormt die relatie op zichzelf geen belemmering om homoseksuelen volledig te accepteren in alle vormen van gemeente zijn; dan hoeft hen ook de zegen over hun verbintenis niet onthouden te worden.

Geweten en christelijke vrijheid

Het probleem is dat wij soms niet goed weten wat nu zonde is en wat niet. In ons persoonlijk leven is dat al een hele klus om te bepalen. We hebben de handen vol aan de 'balk in ons eigen oog'. En Jezus roept ons op tot terughoudendheid t.a.v. de splinter in het oog van de ander. Daar komt nog bij dat zonde niet altijd en voor iedereen hetzelfde is. Wat de één als een zonde ervaart in zijn leven, is voor de ander iets onschuldigs. Daarin zijn wij mensen ook verschillend en gaat God met ieder van ons ook een eigen weg. Een voorbeeld: de één ervaart een uitje of een etentje op zondag als iets totaal onschuldigs; de ander ervaart dit als een overtreding van Gods gebod.

Daarmee komen we op het terrein van ons geweten. Het geweten is een plek waar de Heilige Geest ons leven stuurt en leidt, mits we ons daarvoor openstellen. Als kerkenraad geloven we en vertrouwen we erop dat Gods Geest ook met onze homoseksuele broeders en zusters een weg gaat, waarbij een

relatie met iemand van hetzelfde geslacht ervaren kan worden als geschenk van Gods goedheid en barmhartigheid, als zegening van Boven, en als een middel om je als mens dichterbij God te brengen. Wanneer dát aan de orde is, als God wordt gedankt en geloofd om het geschenk van de liefde, moeten wij dan onze broeders of zuster niet de ruimte bieden om met deze homoseksuele relatie naar de kerk te komen, neer te knielen voor God en te smeken om zijn zegen?

Bezwaren en bezorgdheid

De bezwaren die dit oproept komen voor een groot deel voort uit grote bezorgdheid t.a.v. de bijzondere plaats die het huwelijk tussen man en vrouw inneemt in de Bijbel. Komt dit nu niet op de tocht te staan? En begeven we ons hiermee niet op het hellende vlak? Volgen we hierin niet klakkeloos de maatschappij waarin wij leven, en waarin het voor ons gevoel soms van kwaad tot erger gaat?

Dit zijn stuk voor stuk vragen die wij als kerkenraad uiterst serieus nemen. Als ambtsdragers zijn wij namelijk geroepen om de gemeente bij Christus te bewaren, en we beseffen dat er veel is in ons en om ons heen dat aan ons trekt en dat de gemeente bedreigt. De vraag is dus: op welke manier zou de acceptatie van homorelaties een bedreiging vormen voor ons geloof? Op welke manier brengt dit verwijdering tussen Christus en de gemeente? Dat zijn kernvragen. Als kerkenraad staan we op het standpunt dat een homoseksuele relatie, hoe verschillend we daar ook tegenaan kijken, in zichzelf geen bedreiging vormt voor de gemeente van Christus.

En het huwelijk dan?

Waar de meeste bezorgdheid naar uitgaat, is de waarde van het huwelijk zoals dat in de Bijbel wordt beschreven. Is het huwelijk tussen man en vrouw niet de door God gegeven instelling, verankerd in de schepping, bedoeld om het leven door te geven? En is het niet een verbond tussen man en vrouw, waarin iets doorschemert van het mysterie van de liefde van Christus voor zijn gemeente (Efeze 5:21-33)? Als kerkenraad willen wij, juist in deze tijd waarin het huwelijk op allerlei manieren veronachtzaamd wordt, hooghouden wat de Schrift hierover schrijft. En dat geldt nog het meest voor de *inhoudelijke* waarden van het huwelijk, t.w.: liefde en trouw, elkaar dienen en het belang van de ander zoeken, elkaar bij God brengen. We zijn als christenen geroepen om in onze relaties dáárin het verschil maken.

Hoe verschillend we binnen onze gemeente ook aankijken tegen een homoseksuele relatie, wij zijn van mening dat déze cruciale waarden van het huwelijk evenzeer gestalte kunnen krijgen in een liefdesrelatie tussen twee mannen of twee vrouwen. Ook homo's en lesbiennes weten zich als christen geroepen om elkaar in Christus' naam te dienen en lief te hebben.

Homoseksuele ambtsdragers?

En wat betreft de ambten: die zijn zoals gezegd bedoeld om de gemeente bij Christus te bewaren. In het verband van deze bezinning rijst dan de vraag: kan een getrouwde homo of lesbienne ons voorgaan in het volgen en dienen van Christus?

Deze vraag brengt ons nog een keer terug bij Paulus. Paulus schrijft dat door de doop het onderscheid wegvalt tussen Jood of Griek, slaaf of vrije, man of vrouw. Deze verschillen, hoe immens groot en principieel die in Paulus' tijd ook waren, zijn niet langer bepalend voor de christelijke gemeente. Waarom? Omdat er in Christus een nieuwe tijd is aangebroken waarin Gods Geest wordt uitgestort op alle vlees, zonder onderscheid: jong en oud, blank of zwart, man en vrouw. Mogen we daar vandaag in

de 21e eeuw niet homo en hetero aan toevoegen, omdat blijkt dat 'zij' net als 'wij' door Hem geroepen en ingeschakeld kunnen worden? Door het geloof in Christus zijn wij één.

In dit licht kunnen wij onze persoonlijk standpunten relativeren en mogen wij erop vertrouwen dat God zijn weg gaat, met onze homoseksuele broeder of zuster en ook met onze gemeente.

Het besluit van de kerkenraad

Op de laatst gehouden vergadering hebben we als kerkenraad het besluit genomen om verder te gaan in de richting en de ruimte die hierboven beschreven is. D.w.z. om geen specifieke voorwaarden te stellen aan homoseksuelen binnen onze gemeente; geen andere dan aan heteroseksuelen. En om eerlijk te zijn: dat was niet gemakkelijk. Want een deel van de kerkenraad is van mening dat het huwelijk voorbehouden is aan man en vrouw en dat een relatie tussen twee mensen van gelijk geslacht niet volgens Gods bedoeling is, en daarom ook geen kerkelijke zegening mag ontvangen. Met name voor hen, en ook voor het deel binnen onze gemeente dat zich hierin herkent, vraagt het behoorlijk wat om deze ruimte te bieden. Dat realiseren we ons maar al te goed. Het kan ook vragen oproepen: waarom moeten juist *wij* het opbrengen om die ruimte te bieden? Zo'n vraag geeft aan hoe moeilijk en gevoelig dit onderwerp ligt.

Uiteindelijk heeft de kerkenraad besloten om ondanks de onderlinge verschillen toch deze weg te kiezen in de hoop een veilige en ruimhartige plek te bieden voor onze homoseksuele broeders en zusters. Als kerkenraad zijn we diep doordrongen van het feit hoe heftig het kan zijn om als homo of lesbienne je weg te gaan. Iedereen, ook in de maatschappij, vindt iets van je. Vaak is er eenzaamheid en onbegrip. Barmhartigheid en gastvrijheid zijn dan de hoge roeping van de kerk.

Daarmee willen we de verschillen die er in de gemeente zijn niet wegpoetsen of bedekken onder de mantel der liefde. Nee, in dit besluit ligt een dringende oproep tot christelijke verdraagzaamheid en aanvaarding. Een ander leren verdragen en aanvaarden, ook al denk je op dit punt echt anders. Die aanvaarding kan er zijn vanuit het besef dat Christus ons aanvaard heeft (Rom.15,7). Zijn liefde en mededogen geve ons de kracht om ook zo naar elkaar te kijken.

Om recht te doen aan de verschillen van inzicht op dit punt, is binnen de kerkenraad afgesproken, dat er ruimte moet zijn voor 'weigerambtsdragers': ambtsdragers die het niet zien zitten om bij een eventuele toekomstige viering van liefde en trouw tussen twee homo's dienst te doen. Deze keuze dient gerespecteerd te worden. Tevens is afgesproken dat – mocht er in de toekomst een verzoek komen voor het zegenen van een levensverbintenis tussen twee mensen van hetzelfde geslacht – tenminste één van hen lid moet zijn van onze gemeente. Dit geldt ook voor een huwelijk tussen hetero's.

Tot slot: dit besluit van de kerkenraad zal als bijlage bij het beleidsplan gevoegd en op de website gepubliceerd worden, zodat een ieder, ook een eventuele toekomstige predikant, daar kennis van kan nemen.

Heukelum, april 2018